

Pengeskabelsens herskende orden

Hvad har pengeskabelse at gøre med USA's og Israels krig mod Iran?

Hvorfor er der ikke korruption i Danmark?

Hvordan kan de siddende blive ved med at lade et erhverv som dansk landbrug fortsætte en produktion, som ikke giver overskud, som ødelægger grundvandet, havet omkring Danmark, mandens og kvindens evne til at få børn, livet på landet, biodiversiteten og klimaet!

Hvordan er det muligt at tale om vækst i en verden, hvor den økonomiske omsætning først og fremmest er udtryk for den hastighed, hvormed produktion og forbrug ødelægger livets forudsætninger på planeten?

Svaret er enkelt.

Det har noget med [pengeskabelsens væsen](#) at gøre.

Pengene fabrikkes i låneprocessen, fx fra kreditforeninger og banker til landbruget, ligesom stort set alle større offentlige opgaver defineres og sættes i værk af en og samme [snævre personkreds](#) centreret omkring skabelsen og fordelingen af den liberale finanssektors lånepenge og de offentlige kasser.

Kredsen står for pengeskabelsen i låneprocessen til sig og sine på en måde, så kapitalværdierne først og fremmest har den funktion at opnå sin position som belånte aktiver i hænderne på en og samme lille kreds af kreditorer og skyldnere, hvor man ikke taler om korruption, men om det at netværke.

Det er ganske få virksomheder, der optjener deres kapitalgrundlag ved i realøkonomisk forstand at udvikle sin produktion i kraft af de værdier, som skabes i deres produktion. Og det er endnu færre af disse, der gør det på en måde, som ikke forbyrder sig mod eksisterende naturværdier.

Markedsendogent skabte penge

Der skelnes mellem de penge, som det "fri" marked selv laver og de penge, som tilføres udefra. (Endogent indikerer inde fra)

De markedsendogent skabte penge er det samme som lånepenge, eller kreditpenge. De opstår i og med den finansielle sektors udvidelse af sit budget, dvs. ved etableringen af gensidige fordringer finanssektor og skyldnere imellem. Regnskabsmæssigt skabes lånepengene på den måde, at en finansiell virksomhed godskrives sig selv et aktiv i form af en fordring på en skyldner (etablerer et juridisk bindende gældsbrev finansiell virksomhed og låntager imellem), der samtidigt sættes i debit. Skyldneren får godskrevet en fordring på den finansielle virksomhed i processen, dvs. likviditet (markedsendogent skabt betalingsmiddel) der kan overføres som betaling til andre agenter i det pengeøkonomiske kredsløb. En fordring på penge, på kroner eller euro, som er accepteret i det finansielle betalingssystem, og bogført i en bank eller kreditforening, kan bruges som betaling til andre aktører i det pengeøkonomiske system. Det er kun ganske få penge, af dem der findes i pengesystemet, der er skabt af Nationalbanken, staten, og tilført markedet udefra.

Meget store virksomheder har deres egne banker eller sidder konkret på banker som gør, at de kan betale med fordringer på sig selv. Det svarer til, at man ikke behøver at låne af andre for at betale med lånepenge for en ydelse eller et køb, altså noget som almindelige borgere og virksomheder, der lever af det, de producerer i kraft af

realøkonomiske aktiver, som regel ikke er i stand til. Men næsten alle virksomheder har penge i den forstand, at de opererer i et felt af uafsluttede regnskaber, hvor det som på formelt angivne regler for bogføring er sådan, at en fordring på betaling fungerer som et aktiv, der regnskabsmæssigt tæller ind som skattepligtigt aktiv/indkomst.

Hvis alle borgere, virksomheder og stat fik påbud om at afslutte alle regnskaber i morgen, gøre boet op, betale enhver sit, for så at finde ud af, hvad der var tilbage, så ville pengene forsvinde som dug for solen. Det pengeøkonomiske system, som bygger på markedsendogent skabte penge, ville være væk!

Kapitalværdierne opstår i det, som Joseph A. Schumpeter kalder den kreative destruktion af allerede eksisterende aktiver, fx allerede eksisterende naturværdier, som indgår i og bærer pengeøkonomiens kun pålydende værdier. Hans udvikling af begrebet "kreativ destruktion" dækker over noget, som først og fremmest er den udtrykte betydnings modsætning.

Rent ontologisk står den "kreative destruktion" for den "destruktive kreation af penge". Dvs. i virkeligheden ødelægger skabelsen af penge, som bruges til at samle op af aktiver, mange af de værdier, som samles op af investorer, der køber værdier for markedsendogent skabte penge. De fleste initiativer, som offentlige og private virksomheder foretager sig, finansieres med lånepenge, gældsstiftelser, under højtidelige hurra råb og fortællinger om fremtidens velsignelser. Men resultatet er altid tvivlsomt. Hvis man vil sige det på en måde, så man pr. definition ikke siger noget forkert, kan man gøre det ved at understrege, at fremtiden er og bliver noget, der er virtuelt. Nutidens fremtid kan ikke identificeres med fremtidens nutid. Al pengeskabelse er funderet i fromme håb og ønsker.

Schumpeter havde et skarpt blik for pengeskabelsens betydning i pengeøkonomien. Han så det, at pengeskabelsen var vejen til at pengeøkonomiske aktører kunne samle aktiver op på markedet via de penge, som blev skabt i låneprocessen, og at de kunne etablere nye former for produktion, som erstattede allerede eksisterende former. Det var det kreative.

Han er kendt for at se på pengenes funktion som kilden til innovation.

Han havde ingen forståelse for miljø og naturligt givne livsbetingelser. Det var simpelt hen ikke et tema på hans tid.

Han kendte ikke til de former for gensidig afhængighed, som de snævre forbindelser mellem kreditorer og skyldnere skaber idag, og han var heller ikke vidne til det ekstremt dysfunktionelle aspekt, som fx vestlig kapital har afsløret i det hedengangne USSR efter murens

fald, og som er selve forklaringen på, at en tidligere ekstremt udemokratisk chef for KGB, dvs. det kommunistiske diktators efterretningstjeste, kunne sætte sig på magten i det nuværende Rusland, først og fremmest sekunderet af medarbejdere fra det hedengangne efterretningsvæsen.

Den europæiske unions fremmeste modstander, Putins Rusland, er resultatet af den form for pengeskabelse, som er tabu inden for hele den fri verdens såkaldte økonomiske videnskab.

Pengeskabelsen er forklaringen på det cirkus, som udspiller sig geopolitisk i øjeblikket. På et tidspunkt kunne man læse på forsiden af [Spiegel.de](https://www.spiegel.de), at når man vælger en klovn som præsident i det hvide hus, så får man et cirkus. Det er omvendt.

Fænomenet pengeskabelse, forklaret og som forklaring

Den herskende orden er udtryk for pengeskabelsens væsen, dvs. det cirkus, som forklarer ansættelsen af en klovn, Donald Trump.

Man kan ikke forklare et cirkus med en klovn, men en klovn med et cirkus. Det sidste er sociologisk og videnskabeligt forpligtende, det første er bare mentalt lettere at have med at gøre.

Når man læser op på de gamle lærebøger i økonomi, fx af John M. Keynes og Joseph A. Schumpeter fra begyndelsen af 1930'erne, hvor temaet penge og pengeskabelse blev beskrevet på den måde, som Cand Oeconer og Cand Politter lærer at omtale pengenes væsen på nu om dage, ser man, at der skelnes skarpt mellem lånepenge og base-money.

Keynes taler her om "proper money" og sætter dem op over for "non proper money". Schumpeter taler om "markedsendogent skabte penge" på en måde, hvor det bliver mere vanskeligt at skelne dem fra "mere reelle penge". Men de er begge to enige om, at det afgørende handler om måden, som pengene påvirker realøkonomien på.

De har begge to en slags ontologi i den forstand, at de har en teori om, hvad det er for en værdi, som pengene måler. Selv om Keynes formulerer den definition på realværdi, som man benytter sig af nu om dage, så har han også et mere oprindeligt begreb for realværdi. Både ham og Schumpeter tager udgangspunkt i arbejdsværditeorien, som er helt ude af ligningerne nu om dage.

Man har derfor ikke længere noget begreb for realværdi at stille op overfor pengeværdi i det hele taget, ikke ud over det, som Keynes definerede.

Det nærmeste man kommer en slags økonomisk ontologi, læren om det der er af værdi, er prisudviklingen rensset for inflation.

Distinktionen mellem [pengeværdi og realøkonomi](#) hænger frit i luften. Ingen behersker den inden for moderne sociologi eller økonomi.

Og det, som man omtaler som inflation, det omfatter kun priserne på løn, forbrugsgoder og ydelser. Prisstigninger på kapital, der danner grundlag for udstedelse af penge med sikkerhed i kapital, figurerer ikke som inflation inden for mainstream økonomisk teoridannelse, og pengeudstedelsen som sådan beskrives, som om den kun på kort sigt har betydning for økonomien, prisdannelsen. Ikke på længere sigt, hvorfor den er ligegyldig, stort set.

De fleste mennesker tror, at penge primært skabes af nationalbankerne. Sådan er det ikke. Mere end 95% af de penge, som cirkulerer rundt i pengeøkonomien, er skabt af den liberale finansielle sektor i låneprocessen.

Hans Christian Andersens by ved Odinsø

Her i Odense, har vi en meget aktiv kreds af embedsfolk, politikere og erhvervsdrivende som har travlt med at omforme byens infrastruktur. Det koster fantastisk mange penge, som kommer fra det offentlige og som skabes i låneprocessen, primært med det offentlige som skyldnere.

Alle de store anlægsarbejder, som sættes i værk i byen, initieres i en og samme lille kreds af interessenter.

Den består af finanssektoren, de politiske partier, især Socialdemokratiet, Venstre, Lars Løkkes omgangskreds og de konservative samt alle de store erhvervsinteresser.

Mængden af højhuse i bymidten er eksploderet over de sidste år, havneområdet står for det centrale og der skal bygges om og konstrueres endnu flere bygninger her i de kommende år.

I planlægningsfasen køber kommunen beregninger og prospekter i det private erhvervsliv, fra arkitektfirmaer, ingeniørfirmaer og

entreprenører. Der laves studierejser, hvor embedsværk og erhvervs repræsentanter kan udveksle ideer til investeringer. De offentlige kasser står allerede her åbne for erhvervslivet og der kommer ikke offentlig indsigt i beslutningsprocessen, fordi der er tale om forretningshemmeligheder, båret af fortællingen om den fri konkurrences velsignelser.

Finansieringen er både privat og offentlig. Private virksomheder har tit tætte personlige forbindelser i det offentlige. De indledende faser i projekterne centrerer sig om peptaler og konferencer, arrangeret i centre, der ligeledes er skabt af lånepenge og offentlige midler. Man danser rundt om hinanden, drikker hvidvin og spiser rejer alt imens man betragter udsigten ud over Odense for at blive enige om, hvor mange store planer, man kan lave omkring byens udvikling.

I Danmark har vi en meget høj grad af tillid, men netop fordi vi er et lille land, opstår der lukkede kredsløb i store projekter som Nyt OUH. Her er nogle af de mekanismer, der gør processen uigennemskuelig:

Al:

"Svingdørs-effekten"

Embedsmænd, rådgivere fra store ingeniørfirmaer og politikere skifter ofte job mellem hinanden. En person, der har siddet og skrevet udbudsmaterialet for Regionen, kan et år senere arbejde for det konsulentfirma, der rådgiver entreprenøren. Det skaber et fælles sprog og en fælles forståelse af, hvordan man "løser" problemer (ofte med flere skatte kroner), som udefrakommende ikke har indsigt i.

Forligskultur vs. Retssager

Når budgettet skrider, vælger man i Danmark næsten altid forliget. Argumentet er, at en retssag vil tage 10 år og stoppe byggeriet. Men forliget indgår bag lukkede døre. Det betyder, at offentligheden aldrig får at vide, om det var entreprenøren, der var uduelig, eller Regionen, der havde lavet et dårligt udbud. Ansvar forsvinder i en "praktisk løsning".

Asymmetrisk information

Entreprenørerne (især de store internationale som Itinera) er eksperter i at læse udbudsmateriale efter huller. De har hele afdelinger af jurister, der kun leder efter fejl i projektet, som kan udløse ekstraregninger. Regioner sidder ofte med færre ressourcer og bliver "løbet over ende" rent juridisk, selvom de politisk set har ansvaret for pengene.

Den politiske prestige

Når et projekt som Nyt OUH først er gået i gang, er det "Too big to fail". Ingen politiker har lyst til at være den, der stopper byggeriet af

Nordeuropas største hospital. Det ved entreprenørerne, og det giver dem en enorm magt i forhandlingerne om ekstraregninger. Resultatet: Selvom ingen tager penge af kassen til sig selv (korruption), så ender systemet med at beskytte sig selv og projektet frem for skatteborgernes penge, fordi alle i "cirklen" har en interesse i, at byggeriet fortsætter uanset prisen.

SOR: Pengene skabes i låneprocessen, og uden de mange penge, som opstår i dette projekt, ville min private airbnb-aktivitet ikke have haft så meget vind i sejlene. Hvad sker der med den odenseanske økonomi, når projekterne er færdige. Det forekommer mig, at de gigantiske beløb, som flyder ind i Odense, nu vil holde op på et tidspunkt. Vil brugerne af hospitalet, pensionisterne inde i bymidten og universitetets ydelser kunne bære den gældsbyrde, som det offentlige i regionalt og kommunalt regi har oparbejdet? Hvor ligger byrden henne?

AI: Det er et skarpt og relevant spørgsmål, du rejser om "post-festum"-økonomien i Odense. Når de mange milliarder fra anlægsbudgetterne stopper med at flyde, ændrer byens økonomiske dynamik sig fra vækst baseret på **investering** til vækst baseret på **drift og afdrag**.

Her er en gennemgang af, hvor byrden lander, og hvad der sker med økonomien efter 2027:

Hvem bærer gælden?

Byrden er fordelt på tre niveauer, som hver især vil mærke presset forskelligt:

- **Region Syddanmark (Hospitalet):** Gælden for Nyt OUH ligger primært her. Da regionerne ikke har udskrivningsret (de kan ikke selv opkræve skat), betales afdragene gennem det årlige bloktilskud fra staten. Det betyder, at byrden her lander som **driftsbesparelser**.

Man har allerede set varsler om nedlæggelse af op mod 250 stillinger i 2026 for at få økonomien i balance før flytningen. Brugere af hospitalet vil mærke dette som et mere effektiviseret (læs: presset) sundhedsvæsen.

- **Odense Kommune (Infrastruktur og Letbane):**
Kommunen har optaget lån til letbanen og store byudviklingsprojekter. Her lander byrden direkte hos de lokale borgere via det kommunale budget. Odense Byråd godkendte i oktober 2025 en opdateret **økonomisk strategi**, der netop skal håndtere usikkerheder omkring kollektiv trafik og infrastruktur. For pensionister og børnefamilier kan det betyde færre penge til kernevelfærd, hvis renteudgifterne stiger.
- **Staten:** For at afbøde de værste konsekvenser overtog staten i 2025 finansieringen af kommunernes lån gennem KommuneKredit, hvilket forventes at give rentebesparelser. Det flytter en del af risikoen væk fra den enkelte borger i Odense og ud til det samlede danske skattegrundlag.
-
- Odense Kommune +3
-

Hvad sker der med den lokale økonomi (og min Airbnb)?

Når "bygge-boomet" slutter, vil den odenseanske økonomi opleve et skifte:

- **Fra håndværkere til videnarbejdere:** Efterspørgslen på overnatning fra eksterne konsulenter og specialarbejdere vil falde. Til gengæld satser byen på, at de [16.000 nye](#)

[boliger](#) og den udbyggede robotindustri vil tiltrække nye indbyggere, som skal fylde hullerne.

- **Værdistigning vs. Gæld:** Strategien er, at de enorme investeringer har gjort Odense så attraktiv, at ejendomsværdierne stiger. Det har man set i bymidten med projektet "Fra Gade til By", som vandt Byplanprisen i 2024. Håbet er, at en højere skatteindtægt fra nye, ressourcestærke borgere kan bære gælden.
-
- Arkitektforeningen +2
-

Er det bæredygtigt?

Risikoen er, at gevinsterne (flere skatteborgere og vækst) ikke kommer hurtigt nok til at dække de stigende driftsudgifter til et aldrende befolkningstal. Hvis universitetets ydelser og hospitalets drift bliver for udhulede af gældsafdrag, kan det svække den magneteffekt, som Odense har brugt milliarder på at skabe.

Som Airbnb-vært kan du forvente, at dine gæster i fremtiden i mindre grad vil være projektansatte og i højere grad vil være **pårørende til hospitalet, kongresgæster** eller **turister**, der besøger den nye, bilfrie bymidte.

7 websites

Central government borrowing and debt 2025

5. feb. 2026 — In 2025, the government took over the financing of municipalities' and regions' borrowing through the credit union KommuneKredit, ...

Danmarks Nationalbank

Økonomisk strategi - Odense Kommune

31. okt. 2025 — Odense Kommune har konstant et strategisk fokus på den overordnede økonomistyring. Byrådet har den 8. oktober 2025 godkendt en opd...

Odense Kommune

REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 19-02-2025

19. feb. 2025 — Odense Byråd og forvaltningerne. Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune. Budget 2025 betyder, at kommunens ...

Odense Kommune

AI-svar er ikke nødvendigvis fejlagtige. [Få flere oplysninger](#)

Skibet kan sejle med 12 km/t. Det stikker 30 cm, kan hæve sig 15 cm op i vandet, og sænke sig ned på bunden igen på et øjeblik tæt på land. Som ejer af det er man ekstremt frit stillet, og som iagttager af, hvad der sker omkring en, er man på samme måde fri, helt modsat millioner af lønslaver og gældstyngede danskere, der hænger på den herskende orden under en faktaresistent og destruktiv fortælling om sig selv som; "den fri verden".

Der er smukt i Danmark. Ark set fra Otterup Lystbådehavn.